

Otázka: Základní pojmy filosofie

Předmět: Filosofie, Společenské vědy

Přidal(a): vasek442001

Předmět filosofie

- Jsou to otázky, které se týkají světa kolem nás, našeho postavení v tomto světě, smyslu našeho života

Například:

- Co je to vlastně svoboda a spravedlnost?
- Existuje nějaká absolutní pravda?
- Co bylo dřív? Vejce nebo Slepice?
- Existuje něco po smrti?

Pojem filosofie je znám od 6. století př. n. l., vznikla v Řecku, ale první pokusy o vzniku světa jako celku se objevily již ve starém Egyptě, Mezopotámii, Číně.

Slovo filosofie pochází z řečtiny: **FILEIN** = milovat, **SOFIA** = moudrost (láska k moudrosti = filosofický slovník)

Čím začíná filosofie? Když se začínáme divit, tázat, klást otázky, když začneme pochybovat.

Základní filosofické disciplíny:

- **ontologie** = nauka bytí o jsoucnu
- **gnoseologie** = věda o poznání a vědění
- **antropologie** = zkoumá člověka jako zvláštní bytost i jsoucno
- **praktická filosofie** = neboli etika, jejím předmětem jsou hodnotící soudy, které rozlišují dobro a zlo

Doplňkové filosofické disciplíny:

- **dějiny filosofie** = dějiny chronologicky za sebou
- **estetika** = nauka o kráse
- **sociologie** = jak se ovlivňuje člověk
- **politologie** = nauka o politice
- **filosofie dějin**
- **metodologie** = postupy a metody
- **logika**

JSoucno

- To co je zde a nyní, může být reálné (vyskytuje se ve skutečnosti) nebo ideální (pomyslné, myšlené). Reálné jsoucno bylo označováno jako existence, ideální jsoucno bylo označováno jako esence (základ, podstata).

Vztah filosofie k ostatním vědním disciplínám:

Vztah filosofie a náboženství:

- náboženství a filosofie jsou v rozporu
- náboženství a filosofie se uznávají, ale každý si stojí za svými názory
- náboženství a filosofie tvoří jednotu
- náboženství a filosofie nemají nic společného

Vztah filosofie a vědy:

reálné vědy:

- **a) přírodní** (biologie, fyzika, astrologie...)
- **b) kulturní**
 - b1) duchovní (historické vědy – archeologie, dějepis, jazykové vědy, vědy o umění)
 - b2) sociální a ekonomické vědy
- **formální vědy** – matematika a formální fyzika

Předmětem reálných věd je další oblast přírody nebo to co vzniklo lidským jednáním a tvorbou

Předmětem formálních věd není dílčí oblast zkušeností ale čistá forma souvislostí, zpracování výrazů pro kalkul

Reálné vědy mají 3 charakteristické znaky

- a) **empirické** => popis a výklad, které podávají, je vždy ověřitelný v dané oblasti
- b) jsou **tematicky redukované** => redukuje (omezuje) se dané téma na jedno hledisko, nemá tak široký záběr

- c) je **metodicky abstraktní** => témata postihuje tak, jak to připouští metoda, jinak od nich odhlíží

Vztah filosofie a umění:

- - krásné umění je svobodné, má cíl samo v sobě, nepodřizuje se vnějšímu cíli a tím se odlišuje od řemeslné výroby, krásné umění nám něco sděluje, vyjadřuje a komunikuje
- - dělí se na: hudbu, výtvarné umění, básnictví, sochařství, malířství a architektura
- - umění znázorňující tanec, divadlo a film:
- - u toho druhu umění mluvíme o duchovním obsahu
- - v uměleckém díle jsou dvě stránky propojeny v obsah a materiál (smyslová složka - barvy, tóny, tvary atd.)
- - obsah znamená, to co nám přináší, co nám má dát

Vysvětlení některých filosofických pojmů

Celek a část

- = Je to párová kategorie a používá se v metafyzických, filosofických disciplínách
- - celek je něco, co je složeno s částí a je na ně rozložitelné
- - homogenní celky, které se skládají ze stejnorodých částí - jsou to například minerály
- - heterogenní celky, které se skládají z různorodých částí - jsou to například organismy
- - část se vždy vztahuje k nějakému celku
- - existují varianty, kdy celek může fungovat bez části a část bez celku (hromada kamení a kámen)
- - celek může fungovat bez části, ale část bez celku ne (člověk a oko)
- - celek nemůže fungovat bez části a část nemůže fungovat bez celku

Objektivní a subjektivní

- - objektivní je to co stojí ke vztahu k objektu (předmětu)
- - je to opak subjektivního
- - používá se také výraz skutečný a reálný
- - subjektivní je to co stojí ve vztahu subjektu
- - je to protiklad objektu

Kvalita a kvantita

- - Kvalita je jakost, je to jeden ze způsobů projevu věci, který s ní souvisí, buď nutně, nebo nahodile, známe kvalitu vnější, vnitřní, absolutní a existují odlišné substance
- - například: kulatost, pružnost, červeň
- - máme jakost primární - vážitelné, měřitelné a jinak matematicky zpracovatelné
- - a sekundární je vše ostatní
- - Kvantita je množství, je to vlastnost, která odlišuje tělesnost, a znamená to, že těleso je dělitelné na jednotlivé součásti
- - kvantitě se říká rozprostraněnost

Vztah

- - říká se tomu také relace
- - je chování, chování se, poměr jednoho k druhému
- - vztah předpokládá nositele vztahu, účel vztahu a důvod vztahu
- - rozlišujeme vztahy jednostranné a vzájemné
- - vztahy se blíží hloubkou a trváním a poslední je jev
- - jevu se říká fenomén, jevit se, ukazovat se, rozumíme tím, co je bezprostředně dáno pro vnímání a uvědomování může jít i o klamné zdání

